

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky
před Evropským soudem pro lidská práva

D. H. a ostatní proti České republice

(podklad k bodu 2a jednání Kolegia dne 22. listopadu 2018)

1. ZÁVĚR SOUDU

V rozsudku ze dne 13. listopadu 2007 velký senát Soudu konstatoval, že nadměrným zařazováním romských žáků do škol pro lehce mentálně postižené došlo k porušení práva stěžovatelů, 18 romských žáků, na rovný přístup ke vzdělání (porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 2 Protokolu č. 1).

Anotaci i překlad rozsudku naleznete [zde](#).

2. VÝKON ROZSUDKU

A. AKTUÁLNÍ STAV

V souladu s rozhodnutím Výboru ministrů Rady Evropy z června 2017 byl dne 15. února 2018 Výboru ministrů předložen aktualizovaný akční plán výkonu rozsudku. Výbor ministrů v něm byl zejména informován o:

- novelizacích vyhlášky č. 27/2016 Sb., jejichž cílem bylo odstranění nedostatků, které byly zjištěny během prvního roku uplatňování podpůrných opatření v praxi (vyhlášky č. 270/2017 a 416/2017 Sb.);
- reformě financování společného vzdělávání;
- reformě regionálního financování;
- vzdělávání pedagogických a poradenských pracovníků;
- prvotních poznatcích z fungování revizního pracoviště v oblasti diagnostiky; a
- o výsledcích sběru dat za školní rok 2017/2018.

Výsledky kvalifikovaných odhadů z více než 4 000 základních škol přinesly zejména následující zjištění:

- 85,4 % romských žáků v základních školách je vzděláváno podle běžného rámcového vzdělávacího programu (v roce 2016 85,0 %);
- 12,7 % romských žáků v základních školách je vzděláváno v programech pro žáky s lehkým mentálním postižením;
- z romských žáků vzdělávaných v programech pro žáky s lehkým mentálním postižením je:
  - 5,6 % vzděláváno podle bývalé přílohy k rámcovému vzdělávacímu programu pro žáky s lehkým mentálním postižením (v roce 2016 8,0 %);

- 7,1 % podle nového rámcového vzdělávacího programu s upravenými výstupy (v roce 2016 5,1 %);
- romští žáci tvoří 29,5 % všech žáků vzdělávaných v programech pro žáky s lehkým mentálním postižením (v roce 2016 30,9 %);
- podíl počtu romských žáků vzdělávaných podle nového rámcového vzdělávacího programu s upravenými výstupy činí 24,7 % ze všech žáků vzdělávaných podle tohoto vzdělávacího programu (v roce 2016 26,2 %); u bývalé přílohy k rámcovému vzdělávacímu programu pro žáky s lehkým mentálním postižením je tento podíl 39,0 % (v roce 2016 34,8 %);
- v prvních třídách základních škol je situace následující:
  - do prvních ročníků základní školy nastoupilo celkem 4 270 romských žáků;
  - mezi žáky prvních tříd je celkově 869 žáků, kteří mají diagnostikováno lehké mentální postižení a vzdělávají se upraveného rámcového vzdělávacího programu; z toho je 151 žáků romských, čili 17,3 % z celkového počtu žáků, kteří se v prvních třídách vzdělávají podle tohoto upraveného vzdělávacího plánu;
  - podle upraveného rámcového vzdělávacího programu pro žáky s lehkým mentálním postižením se vzdělává 3,5 % všech romských žáků, kteří nastoupili do prvních ročníků základních škol.

B. PROJEDNÁNÍ VÝKONU ROZSUDKU VÝBOREM MINISTRŮ RADY EVROPY

Výbor ministrů na svém červnovém zasedání přijal bez ústní debaty rozhodnutí, v němž:

- přivítal úsilí a komplexní přístup vnitrostátních orgánů při naplňování reformy inkluzivního vzdělávání;
- si povšiml určitého pozitivního vývoje směřujícího k poklesu počtu romských žáků, kteří se vzdělávají v programech pro žáky s lehkým mentálním postižením;
- uvítal, že je situace romských žáků a naplňování reformy monitorována ze strany příslušných orgánů, které mají oprávnění přijmout či doporučit nápravná opatření;
- vyzdvihl význam dohledu a revizí v oblasti diagnostiky; a
- vyjádřil silné očekávání, že v nadcházejících školních letech bude reforma více ukotvena v praxi a stále méně romských žáků se bude vzdělávat mimo hlavní vzdělávací proud.

Na základě rozhodnutí je Česká republika povinna Výboru ministrů do 15. března 2019 předložit globální hodnocení reformy spolu s dlouhodobým výhledem. Více o rozhodnutí a stavu řízení před Výborem ministrů naleznete [zde](#).

C. VÝHLED DO BUDOUCNA

Z výše uvedeného lze mít za to, že Česká republika je po dlouhých letech rozpačitého či v některých obdobích i záměrného přešlapování na místě blízko uzavření výkonu tohoto rozsudku.

Bude nicméně klíčové, aby se všechna opatření, která byla přijata, v praxi skutečně stále více začala projevovat na počtu romských žáků vzdělávajících se podle běžného vzdělávacího programu. Stejně tak je důležité, aby Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy mělo jasnou vizi dalšího vývoje v dané oblasti a cílů, kterých chce dosáhnout. V neposlední řadě bude důležité, aby v těchto okamžicích nebyly činěny kroky a přijímána opatření, u nichž existuje reálné riziko, že mohou výše uve-

dený pozitivní vývoj zpomalit či zcela zvrátit, jakým mohou být například některé dílčí záměry, o nichž Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uvažuje při přípravě novelizace vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.